

EI

**kaikelle
väkivallalle!**

Toimi kiusaamista, häirintää,
syrjintää ja väkivaltaa vastaan.

Ohjeet esi- ja perusopetuksen rehtorille

Kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan puuttuminen ja tapausten seuranta

Hyvä kohtelu on jokaisen oppilaan oikeus. Turvallisessa opiskeluympäristössä oppilas voi keskittyä opiskeluun ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä ja väkivallasta. Jokainen voi kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena kuin on uskaltaen tuoda omat näkemyksensä ja mielipiteensä esille.

Kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta ovat opiskeluympäristöissä yksiselitteisesti kiellettyjä. Oppilas tai koulun henkilöstö ei saa kiusata eikä syrjiä ketään eikä vaarantaa muiden turvallisuutta tai terveyttä. Asian varhainen käsittely yhdessä huoltajien kanssa edistää lasten ja nuorten kokeman kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallan päättymistä.

Oppilaan kokema kiusaaminen, häirintä, syrjintä tai väkivalta voi tulla esille oppilaan, huoltajan tai henkilöstön kertomana. Kun asia tulee tietoon, sinulla on velvollisuus selvittää tilanne ja myös puuttua tunnistettuun kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan niin, että se päättyy opiskeluympäristössä. Huomioi selvittämisessä erityisesti oppilaiden kuuleminen. Oppilaiden välisiä tilanteita ratkaistaessa on tärkeää huomioida lasten ikä ja kehitystaso.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

OHJEET REHTORILLE

- Selvitä, mitä on tapahtunut, keiden välillä, missä ja milloin.
- Selvitä, onko opettaja ilmoittanut koetusta tai epäilyistä kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä tai väkivallasta osapuolten huoltajille. Jos ei ole, ilmoita asiasta viiveettä.
- Selvitä, mitä toimia opettaja, opiskeluhoitopalvelut tai muu henkilöstö on tehnyt kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän tai väkivallantekojen selvittämiseksi ja lopettamiseksi paikallisen suunnitelmanne mukaisesti.
- Varmista opettajalta, onko opetusryhmässä turvallista. Ryhdy toimiin, mikäli ryhmässä ei ole turvallista.
- Kysy, onko huoltajat otettu mukaan tapausten selvittämiseen ja käsittelyyn. Tue asian yhteistä käsittelyä ja tarvittaessa osallistu siihen. Käsittelyn tavoitteena on lopettaa kiusaaminen, häirintä, syrjintä tai väkivalta. Varmista, onko tilanteen seurannasta sovittu osapuolten ja heidän huoltajiensa kanssa.
- Tarvittaessa käytä itse tai ohjaa opettajaa käyttämään kurinpitokeinoja perusopetuslaissa säädetyllä tavalla paikallisen suunnitelmanne mukaisesti.
- Jos asia on pitkittynyt, vaikea tai vaatii muutoin opiskeluhoollon toimia, ole itse tai pyydä opettajaa olemaan yhteydessä opiskeluhoitopalveluihin oppilaan tai huoltajan suostumuksella.
- Jos epäilty tekijä on koulun henkilöstöön kuuluva, toimi paikallisen suunnitelmanne ja työnantajan ohjeiden mukaan. Jos tekijänä pidetään sinua, on asian hoitaminen annettava omalle esihenkilöllesi, ellei paikallisessa suunnitelmassa toisin linjata.
- Huolehdi, että teet salassapidon estämättä rikosilmoituksen (tai että joku toinen koulun henkilöstöön kuuluva tekee sen), kun epäilette lievää pahoinpitelyä, muuta henkeen tai terveyteen kohdistuvaa rikosta tai lapseen kohdistuvaa seksuaalirikosepäilyä tai alle 15-vuotiaan nuoren tekemää, rikoksen tunnusmerkit täyttävää tekoa. Ilmoitus on oikeus tehdä myös, jos on tehtävissään saanut tietoja, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.
- Huolehdi, että tarvittaessa teet tai opettaja tekee ilmoituksen sosiaalihuoltoon ja lastensuojeluun seuraavissa tilanteissa:
 - Jos olet tehtävissäsi saanut tietää henkilöstä, jolla on ilmeinen sosiaalihuollon tarve, sinun on ohjattava häntä hakemaan sosiaalipalveluja, tai jos henkilö antaa suostumuksensa, otettava yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen tuen tarpeen arvioimiseksi. Samojen tietojen perusteella ei tarvitse tehdä lastensuojeluilmoitusta.
 - › Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta on tehtävä viipymättä salassapitosäännösten estämättä.
 - Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, kun lapsen hoidossa ja huolenpidossa havaitaan laiminlyöntejä, kun olosuhteet ovat lapsen kehitystä vaarantavat tai kun lapsen käyttäytyminen huolestuttaa: esimerkiksi oppilas laiminlyö koulunkäynnin, kantaa ikätasoonsa nähden suhteetonta vastuuta perheen arjesta tai oppilaalla on rikoksilla oireilua, päihteiden käyttöä, mielenterveysongelmia tai itsetuhoisuutta.
- Oppilas voi joutua korvaamaan vahingon, jonka hän on aiheuttanut tahallaan tai huolimattomuuttaan henkilökunnan jäsenelle tai toiselle oppilaalle. Korvaamisessa sovelletaan vahingonkorvauslakia.
- Jos oppilas on aiheuttanut vahinkoa koulussa henkilökunnan valvonnassa, on harvinaista, että vanhempien katsottaisiin olevan vahingonkorvausvastuussa.

Toimi kiusaamista, häirintää, syrjintää ja väkivaltaa vastaan.